

การศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย
ในพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขตกองทัพภาคที่ 3

อาริสรา ทองเหม

กลุ่มสนับสนุนวิชาการและการวิจัย สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย

จินตนา พัฒนพงศ์ธร

สำนักคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมอนามัย

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขตกองทัพภาคที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง เป็นบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็กและเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปี ถึง 5 ปี จำนวน 280 คน ที่ศึกษาในโรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขตกองทัพภาคที่ 3 โดยใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) เก็บข้อมูลระหว่างเดือน ตุลาคม- ธันวาคม 2562 เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย 1 สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก 2 แบบทดสอบพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างคัดกรอง Denver II (ฉบับภาษาไทย 3 แบบสอบถามบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ หาค่าความสัมพันธ์ใช้ ไคสแควร์ (Chi-Square Test)

ผลการวิจัย พบว่าเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการสมวัยรวมทุกด้าน ร้อยละ 63.16 เมื่อจำแนกพัฒนาการสมวัยรายด้าน พบว่า ด้านสังคมและการช่วยเหลือตนเอง มากที่สุดร้อยละ 97.36 รองลงมาด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ร้อยละ 96.55 ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ร้อยละ 80.77 และด้านภาษา ร้อยละ 67.39 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการสมวัยของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p < .05$) พบว่า ปัจจัยด้านสุขภาพเด็ก ได้แก่ ปัญหาสุขภาพช่องปากของเด็ก ปัจจัยด้านโภชนาการของเด็ก ได้แก่ การได้รับวิตามินเสริมธาตุเหล็ก น้ำหนักตามเกณฑ์ ส่วนสูง ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเล่นดู ได้แก่ การที่เด็กได้เล่นอย่างมีคุณภาพ การดูโทรทัศน์ของเด็ก การเล่าหรืออ่านหนังสือนิทานให้เด็กฟัง

ดังนั้นขอเสนอให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แกนนำชุมชน โรงเรียน สถานบริการสาธารณสุข มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนบูรณาการเด็กปฐมวัยในพื้นที่ โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาเด็ก ตั้งแต่ในระยะตั้งครรภ์ คลอด หลังคลอด จนถึงการเล่นดู มุ่งประโยชน์ให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยพร้อมเรียนรู้ พร้อมมรดกสร้างความรู้ความรอบรู้การเล่นดูเด็ก ให้พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูเด็กให้เล่นกับเด็กอย่างมีคุณภาพ และดูแลให้เด็กใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ เด็กปฐมวัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์, พัฒนาการเด็ก, พื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขตกองทัพภาคที่ 3